

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 19-11-2021 r.

Marcin Wiącek

VII.715.51.2021.GZ

**Pan
Kamil Bortniczuk
Minister Sportu i Turystyki**

ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

do Rzecznika Praw Obywatelskich wpływają liczne skargi obywateli dotyczące ograniczenia możliwości dostępu do wydarzeń sportowych dla osób niezaszczepionych przeciwko COVID-19. Rzecznik podejmował w tych sprawach interwencje, prowadził korespondencję z organizatorami wydarzeń sportowych i udzielał wyjaśnień obywatelom. Analiza tych spraw wskazuje, że sygnalizowany przez Skarżących problem nie ma charakteru incydentalnego i wymaga wypracowania zmian systemowych w celu zapewnienia należytej ochrony prawa do dostępu do dóbr kultury, zapobiegania dyskryminacji i prawa do ochrony danych osobowych przy jednoczesnym uwzględnieniu konieczności ochrony życia i zdrowia uczestników wydarzeń sportowych zarówno osób zaszczepionych, osób, które nie mogą poddać się szczepieniu z uwagi na trwałe bądź czasowe przeciwwskazania zdrowotne, osób posiadających przeciwciała, a także tych, którzy posiadają odporność wrodzoną.

Rzecznik Praw Obywatelskich, jako konstytucyjny organ stojący na straży praw i wolności obywateli, pragnie zwrócić uprzejmie uwagę Pana Ministra, że Konstytucja RP w przepisie art. 73 *in fine* gwarantuje każdemu wolność korzystania z dóbr kultury. W świetle zaś art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane wyłącznie w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla

ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.

Obecnie różnicowanie sytuacji osób niezaszczepionych i zaszczepionych odbywa się na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z 6 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 861 ze zm.). Rozporządzenie to wprowadza limity osób przy prowadzeniu określonych rodzajów działalności. Zgodnie z przyjętą w rozporządzeniu konstrukcją, do limitu osób nie wlicza się osób zaszczepionych. Jednocześnie jednak prawodawca nie stworzył tu mechanizmów weryfikacji faktu zaszczepienia, jak również pominął fakt, że ograniczenie nie powinno ograniczać dostępu do wydarzeń sportowych, osób, które nie mogą poddać się szczepieniu z uwagi na trwałe bądź czasowe przeciwwskazania zdrowotne, osób posiadających przeciwciała na skutek niedawnego przechorowania COVID-19 oraz osób posiadających aktualny negatywny wynik testu.

Poważnym problemem prawnym i praktycznym jest to, że organizatorzy wydarzeń sportowych, jako podmioty zobowiązane przepisami o limitach osób, nie posiadają w szczególności uprawnień do kontroli statusu szczepienia oraz zdrowia osób przebywających w lokalu (budynku, przestrzeni), których dotyczy limit. Należy bowiem podkreślić, że zgodnie z art. 51 ust. 1 Konstytucji RP nikt nie może być obowiązany inaczej niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby.

Rzecznik Praw Obywatelskich pragnie zwrócić uwagę, że również według Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. nie uprawniają podmiotów zobowiązanych do przestrzegania limitu osób do żądania od nich informacji o zaszczepieniu przeciwko COVID-19. Ewentualne okazywanie dowodów zaszczepienia może się odbywać wyłącznie z inicjatywy osoby zainteresowanej skorzystaniem z danej usługi. Jednocześnie Prezes UODO zaznaczył, że informacje o zaszczepieniu, jako dane szczególne o stanie zdrowia, są objęte szczególną ochroną na podstawie art. 9 RODO. Warto przy tym podkreślić, że dane dotyczące zdrowia były uważane w polskim systemie prawnym za wrażliwe już przed rozpoczęciem stosowania w Polsce przepisów RODO.

Rzecznik dostrzega, że przyczyną podejmowania przez organizatorów wydarzeń sportowych decyzji dotyczących ograniczeń dla osób niezaszczepionych przeciw COVID-19 jest słuszna troska o życie i zdrowie kibiców, jak również obawa przed ponoszoną odpowiedzialnością za nieprzestrzeganie przez organizatorów wprowadzonych ograniczeń. Nie bez znaczenia pozostaje również fakt chęci sprzedaży przez organizatorów jak największej ilości biletów na wydarzenie przez nich organizowane, a co za tym idzie wyboru sprzedaży biletów wyłącznie dla osób zaszczepionych, których nie obowiązują limity wskazane w rozporządzeniu.

Pragnę jednocześnie podkreślić, że przyjmowane rozwiązania mogą stanowić bezpodstawne ograniczenie konstytucyjnie chronionych praw, tj. m. in. prawa do prywatności (art. 47 Konstytucji RP), dostępu do dóbr kultury (art. 73 Konstytucji RP) oraz zakazu niedyskryminacji (art. 32 ust. 2 Konstytucji RP). Rzecznik Praw Obywatelskich stoi na stanowisku, że w obecnym stanie prawnym tworzenie różnego rodzaju wydarzeń, które umożliwiają udział jedynie osobom zaszczepionym lub ograniczają dostęp osób niezaszczepionych, osób, które nie mogą poddać się szczepieniu z uwagi na trwałe bądź czasowe przeciwwskazania zdrowotne, osób posiadających przeciwciała na skutek niedawnego przechorowania COVID-19 oraz osób posiadających aktualny negatywny wynik testu, może prowadzić do naruszenia praw podstawowych i wolności obywateli. Kryterium ewentualnych ograniczeń może być co najwyżej zagrożenie dla zdrowia publicznego powodowane przez daną osobę.

Warto w tym miejscu przypomnieć, że Rzecznik Praw Obywatelskich, w związku z zapowiedziami wprowadzanych rozwiązań dotyczących ograniczeń dla osób niezaszczepionych, zwrócił się z wystąpieniem zarówno do Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministra Zdrowia oraz do Premiera Mateusza Morawieckiego¹. Dotychczas jednak nie dokonano zmian legislacyjnych.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.), zwracam

¹ Informacje o podjętych działaniach i szczegółowa argumentacja znajduje się na stronie RPO pod linkami:

- <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/rpo-nie-ograniczac-dostepu-douslug-tylko-do-zaszczepionych> oraz
- <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-mecz-pilkarski-ogladaja-tysiace-koncertu-moze-sluchac-tylko-250>
- <https://bip.brpo.gov.pl/index.php/pl/content/ograniczenia-praw-osob-niezaszczepionych-moga-byc-wprowadzane-tylko-na-drodze-ustawowej>

się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o podjęcie – w porozumieniu z Ministrem Zdrowia – inicjatywy ustawodawczej w celu zapewnienia rozwiązań prawnych wychodzącego naprzeciw opisanym wyżej problemom. Z uwagi na specyfikę organizacji wydarzeń sportowych wkład Pana Ministra w rozwiązanie tych problemów, w ocenie Rzecznika, wydaje się wskazany.

Łączę wyrazy szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Pan Adam Niedzielski

Minister Zdrowia

ePUAP